

บทความวิจัย

การย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย กรณีศึกษา รัฐรังกานู

นารลดา มาตุ่น¹ ศักรินทร์ บินเสห๊ะ² ฮูเซ็น หมัดหมัน³

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, จังหวัดปัตตานี

^{2,3} (ดร.) อาจารย์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, จังหวัดปัตตานี

อีเมลผู้แต่งหลัก : Faharahnur@gmail.com เบอร์โทร : 03 9408 8941

วันที่รับ : 19, เมษายน 2567 ✿ วันที่รับแก้ไข : 06, มิถุนายน 2567 ✿ วันที่ตอบรับ : 25 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติ และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับชายชาวมาเลเซีย กรณีศึกษา รัฐรังกานู 2) เพื่อศึกษาระดับการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย กรณีศึกษา รัฐรังกานู การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างในการเลือกเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสม เพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 197 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับชายชาวมาเลเซีย ด้วยภาวะด้านสภาพเศรษฐกิจ หน้าที่การงาน การแต่งงาน สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทย และส่วนระดับระดับการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย กรณีศึกษา รัฐรังกานู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีผลเฉลี่ย = 3.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสภาพเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.17 รองลงมา คือ ด้านหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ย = 3.97 ด้านหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ย = 3.86 ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะควรเปิดการอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต การสร้างครอบครัวที่ดี ก่อนเข้าสู่การสมรส และสามารถกำหนดทิศทางการสร้างครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ อบอุ่น เข้มแข็ง มีความสุข และควรปฏิบัติตัวอย่างเท่าเทียม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการครองรักอย่างยั่งยืนตลอดไป

คำสำคัญ : ปัจจัยการย้ายถิ่น, การย้ายถิ่นข้ามชาติ, การแต่งงาน

RESEARCH

Transnational migration of thai women married with malaysians a case study of terengganu state

Natlada Matun¹ Sakkarin Binsahoh² Husein Matman³

¹ Master's degree student in Political Science, Faculty of Liberal Arts and Social Sciences, Fatoni University, Ch.Pattani

^{2,3} Dr, Lecturer in the Master of Political Science, Faculty of Liberal Arts and Social Sciences, Fatoni University, Ch.Pattani

Corresponding Author, Email : Faharahnur@gmail.com Tel : 09 3764 3598

Received : April 19, 2024 ✨ Revised : June 06, 2024 ✨ Accepted : June 25, 2025

Abstract

This research aims 1) to study the factors affecting cross-border migration and to study the problems and recommendations on cross-border migration of Thai women married to Malaysian men: a case study of Terengganu State. 2) To study the level of cross-border migration of Thai women married to Malaysians: A case study of Terengganu State. Purposive sampling, in which the researcher sets some criteria for selecting in order to obtain an appropriate sample to represent the questionnaire, numbering 197 people, is a quantitative research using a questionnaire as a tool for collecting data.

The research results found that factors affecting the international migration of Thai women married to Malaysian men, such as economic conditions, employment, marriage, environment, and culture, play an important role in the decision to migrate among Thai women. And the level of cross-border migration of Thai women who marry Malaysians, a case study of Terengganu State, found that overall it was at a medium level, with an average result = 3.49. When considering each aspect, the economic aspect is at a high level with an average value of 4.17, followed by the career aspect with an average value of 3.97 and the career aspect with an average value of 3.86, respectively. As for the suggestion, it is recommended to open a short training course on culture, lifestyle, and building a good

family before entering into marriage. And can determine the direction of creating a successful family that is warm, strong, happy and should act equally to lead to the goal of sustainable love forever.

Keywords : migration factors, transnational migration, marriage

บทนำ

การย้ายถิ่นข้ามชาติเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานโดยที่มนุษย์มีการรวมกลุ่มกันเป็นสังคมที่มีการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย เพื่อการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัยและอุดมสมบูรณ์ เป็นพฤติกรรมที่มีมาควบคู่กับการพัฒนาทางสังคมของมนุษย์และที่สำคัญการย้ายถิ่น เพื่อการสร้างชุมชนของมนุษย์มีมาก่อนความเป็นรัฐชาติ ทั้งยังเป็นรากฐานของการสร้างรัฐชาติในยุคสมัยใหม่ อาทิ การกำเนิดขึ้นของสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ เป็นต้น โดยกำเนิดขึ้นจากการย้ายถิ่นไม่ว่าจะด้วยเป้าหมายของการตั้งถิ่นฐานแบบยุคโบราณ โดยการแสวงหาแผ่นดินใหม่หรือเป็นผลของกระบวนการจักรวรรดินิยม แม้กระทั่งการย้ายถิ่นที่เกิดขึ้นภายหลังการแต่งงานหรือภายหลังการมีครอบครัวก็ตาม (พัชรินทร์ ลาภานันท์, 2560 : 11)

การแต่งงานข้ามชาติและย้ายถิ่นข้ามแดน ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดน เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นคู่ขนานกับสังคมโลกโลกาภิวัตน์ที่ทั้งผู้คนจินตนาการเงินตรา รวมทั้งสิ่งของต่างไหลเวียนข้ามพรมแดนรัฐชาติอย่างไร้ขอบเขต โดยมีการตั้งข้อสังเกตว่าการแต่งงานและการย้ายถิ่นข้ามชาติในปัจจุบันไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เปิดโอกาสแก่ทุกคนอย่างไร้ข้อจำกัด ในทางตรงกันข้ามปรากฏการณ์นี้ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทาง ชาติพันธุ์ เพศภาวะ ชนชั้น ประวัติศาสตร์ การเมือง รวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับปัจเจกและสังคมที่ส่งผลให้หลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ฟิลิปปินส์ เวียดนาม จีน รวมทั้งประเทศไทยกลายเป็นแหล่งต้นทางของผู้หญิงที่ย้ายถิ่นข้ามแดนและเข้าสู่การแต่งงานข้ามชาติ ขณะที่ทางผู้ชายมักมาจากประเทศตะวันตกหรือประเทศในเอเชียที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าถิ่นมาตุภูมิของผู้หญิง โดยภายใต้กระแสเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ที่มีสังคมโลกไร้พรมแดนมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย การคมนาคมและการสื่อสารที่สามารถนำมาซึ่งความสะดวกในการเดินทางและการเชื่อมโยงถึงกันในทุกแห่งหนของโลก และมีผู้คนที่มีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น เมื่อเทียบกับในอดีตมีติดต่อกับผู้คนที่มาจากทั่วทุกมุมโลกได้ง่ายขึ้น การเดินทางไปยังที่ใหม่ ๆ ไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว เพราะความไม่รู้อีกต่อไป (Constable, 2005 : 3-7)

ปัจจุบันคนไทยที่ย้ายถิ่นข้ามชาติด้วยการแต่งงานมีเพิ่มมากขึ้นเกิดจากสังคมไทย เนื่องจากการเปิดกว้างของสังคมที่ผู้คนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่ครองด้วยตนเอง ประกอบกับอนุสัญญาว่าด้วยการแต่งงานที่มีการบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ว่า “ผู้หญิงหรือผู้ชายที่มีอายุครบสมรส มีสิทธิโดยเท่าเทียมกันที่จะทำการสมรสได้โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติสัญชาติหรือศาสนา” ทำให้หญิงไทยเลือกที่จะเลือกคู่ครองที่ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า (Sassen, Saskia, 2000 : 503-524) ด้วยความเชื่อมโยงกับมิติทางเศรษฐกิจเช่นนี้อาจสะท้อนความจริงเพียงบางมิติเท่านั้นที่ทำให้การแลกเปลี่ยนเหล่านี้สิ่งดี แต่ด้วยปรากฏของหลาย ๆ ความคิดทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับชายชาวมาเลเซีย เนื่องจากในประเทศมาเลเซียมีคนไทยอาศัยอยู่จำนวนมากและส่วนใหญ่แต่งงานกับชาวมาเลเซีย มีการประกอบอาชีพเป็นแม่บ้าน ค้าขาย บริษัท เป็นต้น ซึ่งอะไรเป็นแรงจูงใจของการตัดสินใจย้ายถิ่นข้ามชาติของไทยที่ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศมาเลเซีย ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย

เพื่อให้ทราบถึงแรงจูงใจอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุของการตัดสินใจแต่งงานและย้ายถิ่น รวมถึงหน้าที่การงาน สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม เพื่อที่จะทราบถึงความไปของผู้ย้ายถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาระดับการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย กรณีศึกษา รัฐตรังگانู

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของหญิงไทยที่แต่งงานกับชายชาวมาเลเซีย กรณีศึกษา รัฐตรังگانู ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอน คือ

1. กลุ่มเป้าหมาย

หญิงไทยที่แต่งงานกับชายชาวมาเลเซีย จากจำนวนประชากรคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐตรังگانู ทั้งสิ้น 7,180 คน (สถิติคนไทยในต่างประเทศ 2564 : สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู) โดยวิธีการศึกษาแบบเจาะจง จำนวน 197 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Instruments) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ นักวิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลเชิงตัวเลขอย่างมีระบบ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านการแต่งงาน
- 2) ด้านหน้าที่การงาน
- 3) ด้านสภาพแวดล้อม
- 4) ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ
- 5) ด้านวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่เกิดจากการแต่งงานกับคนมาเลเซีย โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตัวเองและขอความ

ช่วยเหลือจากเพื่อนนักศึกษา บุคคลที่รู้จักที่อาศัยในพื้นที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด นำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ
- 2) แบบสอบถามที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า
- 3) คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการแต่งงาน 2) ด้านหน้าที่การงาน 3) ด้านสภาพแวดล้อม 4) ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ 5) ด้านวัฒนธรรม
- 4) การทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบ t-test และ F-test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
- 5) แบบสอบถามที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่เกิดจากการแต่งงานกับคนมาเลเซีย วิเคราะห์โดยใช้วิธีพรรณนาหรือบรรยายความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามและการสนทนาพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับประชาชนคนไทยในมาเลเซีย เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวทำการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์นำเสนอตั้งตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n =197)	ร้อยละ
1) อายุ		
18-30 ปี	31	15.7
31-40 ปี	145	73.6
41-50 ปี	21	10.7
รวม	197	100.0
2) ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	4.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	13	6.6
อนุปริญญา	66	33.5

ปริญญาตรี	110	55.8
รวม	197	100.0
3) อาชีพ		
แม่บ้าน	91	46.2
ขายออนไลน์	15	7.6
พนักงานบริษัท	41	20.8
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	50	25.4
รวม	197	100.0
4) รายได้		
ไม่เกิน 10,000 บาท	4	2.0
10,001 – 20,000 บาท	33	16.8
20,001 – 30,000 บาท	31	15.7
30,001 – 40,000 บาท	13	6.6
มากกว่า 40,001 บาท	116	58.9
รวม	197	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 197 คน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 145 (คิดเป็นร้อยละ 73.6) รองลงมา คือ 18-30 ปี จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 15.7) รองลงมา คือ 41-50 ปี จำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.71) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 110 คน (คิดเป็นร้อยละ 55.8) รองลงมา คือ อนุปริญญา จำนวน 66 คน (คิดเป็นร้อยละ 33.5) รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.1) มีอาชีพเป็นแม่บ้าน จำนวน 91 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.2) รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 50 คน (คิดเป็นร้อยละ 26.5) รองลงมา คือ ขายออนไลน์ จำนวน 15 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.6) มีรายได้มากกว่า 40,001 บาท จำนวน 116 คน (คิดเป็นร้อยละ 58.9) รองลงมา คือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 16.8) รองลงมา คือ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 15.7) และมีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.0) รองลงมา คือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 16.8)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย จะแบ่งปัจจัยออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแต่งงาน 2) ด้านหน้าที่การงาน 3) ด้านสภาพแวดล้อม 4) ด้านสภาพเศรษฐกิจ 5) ด้านวัฒนธรรม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีผลการวิเคราะห์นำเสนอตั้งตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย

การย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยกับคนมาเลเซีย	Mean	S.D.	ระดับปัจจัย	ลำดับ
1. ด้านการแต่งงาน	3.86	0.59	มาก	3
2. ด้านหน้าที่การงาน	3.97	0.90	มาก	2
3. ด้านสภาพแวดล้อม	3.17	1.01	ปานกลาง	4
4. ด้านสภาพเศรษฐกิจ	4.17	0.57	มาก	1
5. ด้านวัฒนธรรม	3.12	0.66	ปานกลาง	5
ผลรวมเฉลี่ย	3.49	0.45	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมเฉลี่ย = 3.49 และค่า S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.17 และค่า S.D. = 0.57) ด้านหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.97 และค่า S.D. = 0.90) ด้านการแต่งงาน อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.86 และค่า S.D. = 0.59) ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.17 และค่า S.D. = 1.01) และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.12 และค่า S.D. = 0.66)

3. ระดับการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย โดยมีการแบ่งระดับของคำถามในแต่ละด้าน ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวได้ทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบพรรณนา ดังนี้

ด้านการแต่งงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.86 และค่า S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 1.2 เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแต่งงานข้ามชาติ (Mean = 4.92 และค่า S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ข้อที่ 1.3 การแต่งงานข้ามชาติ ต่างศาสนา จึงมิใช่เรื่องแปลกแต่กลับมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ (Mean = 4.71 และค่า S.D. = 0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 1.9 ผู้หญิงในประเทศยากจนหรือมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมน้อยจะเลือกแต่งงานกับผู้ชายจากประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่มากกว่าประเทศตน (Mean = 3.01 และค่า S.D. = 1.35)

ด้านหน้าที่การงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.97 และค่า S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อที่ 2.2 ประชากรจำนวนมากข้ามพรมแดนจากประเทศที่ตนเป็นพลเมืองหรือพำนักอยู่ไปยังประเทศอื่น เพื่อดำรงชีวิตในการทำกิจกรรม

ที่ได้รับค่าตอบแทน (Mean = 4.82 และค่า S.D. = 0.40) รองลงมา คือ ข้อที่ 2.6 ท่านคิดว่าการย้ายถิ่นของตัวท่าน เป็นการย้ายถิ่นเพื่อหน้าที่การงาน (Mean = 4.04 และค่า S.D. = 0.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2.4 การแต่งงานของหญิงไทยกับชาวต่างชาติ เพราะชาวต่างชาติมีความขยันขันแข็ง มีหน้าที่การงานที่ดี (Mean = 2.24 และค่า S.D. = 1.12)

ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.17 และค่า S.D. = 1.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 3.5 การย้ายถิ่นเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสภาพสังคม (Mean = 4.31 และค่า S.D. = 0.81) รองลงมา คือ ข้อที่ 3.4 การย้ายถิ่นเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสภาพเศรษฐกิจ (Mean = 4.09 และค่า S.D. = 1.24) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3.1 การย้ายถิ่นของตัวท่านเองเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่สภาพแวดล้อมในรูปแบบมุสลิม (Mean = 2.78 และค่า S.D. = 1.08)

ด้านสภาพเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 4.17 และค่า S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 4.3 การประกอบอาชีพของผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและไม่เห็นความก้าวหน้าในอาชีพในถิ่นต้นทาง มักเกิดความประสงค์ที่จะย้ายไปทำงานยังประเทศหรือถิ่นปลายทางที่มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพมากกว่า (Mean = 4.32 และค่า S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ข้อที่ 4.2 อัตราเงินเดือนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ทำให้คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่เคลื่อนย้ายออก เพื่อแสวงหาโอกาสในการทำงานที่มีผลตอบแทนสูงกว่า (Mean = 4.32 และค่า S.D. = 0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4.6 ความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นส่วนหนึ่งในการย้ายถิ่นฐาน (Mean = 3.83 และค่า S.D. = 0.93)

ด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.12 และค่า S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 5.5 วัฒนธรรมคล้าย ๆ กัน แต่อยู่ในสภาพสังคมที่ดีกว่า (Mean = 3.82 และค่า S.D. = 0.97) รองลงมา คือ ข้อที่ 5.4 วัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมมาเลเซียบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน เช่น การใช้ชีวิต สังคม อาหารการกิน เป็นต้น (Mean = 3.42 และค่า S.D. = 0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5.7 วัฒนธรรมแบบจีนมาเลเซียมีส่วนในการตัดสินใจย้ายถิ่น (Mean = 2.85 และค่า S.D. = 0.87)

ข้อเสนอแนะ องค์กรหรือสถาบันการศึกษาควรจัดให้มีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมวิถีชีวิต เพื่อเป็นสร้างครอบครัวที่ดี ก่อนเข้าสู่การสมรส และสร้างครอบครัวและสามารถกำหนดทิศทางการสร้างครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ อบอุ่น เข้มแข็ง มีความสุข ควรปฏิบัติตัวอย่างเท่าเทียม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการครองรักอย่างยั่งยืนตลอดไป

อภิปรายผลการวิจัย

วิจัยเรื่องการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย โดยรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ผลรวมเฉลี่ย = 3.49 และค่า S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.17 และค่า S.D. = 0.57) ด้านหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.97 และค่า S.D. = 0.90) ด้านหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.86 และค่า S.D. = 0.59) ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.17 และค่า S.D. = 1.01) และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.12 และค่า S.D. = 0.66)

1. ด้านการแต่งงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.86 และค่า S.D. = 0.59) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซียด้วยสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ จันทวานิช และคณะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของผู้หญิงไทยไปเยอรมนี : สาเหตุ ชีวิตความเป็นอยู่ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้หญิงไทยย้ายถิ่นไปเยอรมนี ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และกฎหมาย ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ดึงดูดและผลักดันให้หญิงไทยย้ายถิ่น ประกอบด้วย ความต้อโอกาสทางเศรษฐกิจของหญิงไทยในประเทศไทย โอกาสการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ อายุวัฒน์ และคณะ (2553 : 7) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของครัวเรือนผู้หญิงที่สมรสข้ามวัฒนธรรมในชนบทอีสาน ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนหญิงไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมไม่ได้มีสถานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ดีขึ้นเหมือนกันทั้งหมด ดังนั้น ไม่สมควรคาดหวังที่จะยกฐานะทางเศรษฐกิจด้วยการส่งเสริมให้บุตรหลานเข้าสู่การสมรสข้ามวัฒนธรรม ควรเปลี่ยนทัศนคติลดค่านิยมต่อการสมรสข้ามวัฒนธรรมโดยไม่ควรให้คุณค่ากับการสมรสข้ามวัฒนธรรมเป็นหลัก แต่ควรส่งเสริมให้ผู้หญิงและครัวเรือนผู้หญิงมีความรู้เท่าทันปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการสมรสข้ามวัฒนธรรม ตลอดจนการสมควรเกิดขึ้นจากความพร้อมที่จะสร้าง ครอบครัวร่วมกันมากกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก สันฐาน (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการย้ายถิ่นของหญิงอาชีพนวดแผนไทยในชนบทอีสาน ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่นของผู้หญิงไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม

2. ด้านหน้าที่การงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.97 และค่า S.D. = 0.90) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมการข้ามพรมแดนจากประเทศที่ตนเป็นพลเมืองหรือพำนักอยู่ไปยังมาเลเซีย เพื่อดำรงชีวิตในการทำงานที่ได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร ปันทะเลิศ (2555) ได้ศึกษาผู้หญิงลาวที่ทำงานร้านอาหารโอเคในประเทศไทย: การย้ายถิ่นและการใช้ชีวิตข้ามพรมแดน ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจย้ายถิ่นของผู้หญิงลาวไม่ได้ถูกผลักดันจากแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว หากแต่มีเรื่องของความคาดหวังในบทบาทของลูกสาวในสังคมลาวว่าต้องดูแลพ่อแม่และช่วยครอบครัวทำมาหากิน การรับรู้ภาพเกี่ยวกับเมืองไทยว่าเป็นประเทศที่ทันสมัย มีความเจริญผ่านสื่อทางโทรทัศน์และการบอกเล่าจากผู้คนลาวที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ความรู้สึกอยากผจญภัยในสถานที่ใหม่ ๆ และมีอิสรภาพในการใช้ชีวิต การมีพรมแดนไทย-ลาวอยู่ติดติดกัน ทำให้สะดวกต่อการเดินทางย้ายถิ่น มีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนักและมีวัฒนธรรมไทย-ลาวบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงการมีเครือข่ายทางสังคมที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่น ทั้งการชักชวนให้ย้ายถิ่น และคอยช่วยเหลือในขั้นตอนของการย้ายถิ่นแก่ผู้หญิงลาว

เหล่านี้ เครือข่ายทางสังคมมีพลวัต คือ ผู้ที่ย้ายถิ่นไปอยู่ในประเทศปลายทางก่อนแล้ว (Pioneer Migrants) มักจะให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ กับผู้ที่กำลังจะย้ายถิ่นมาอยู่ใหม่ (Newcomers) เครือข่ายทางสังคมจึงมีส่วนเอื้อต่อการปรับตัว การเปลี่ยนงานใหม่ของผู้หญิง ลาว และการชักนำพวกเขาให้มาทำงานร้านอาหารโอเกะ ในขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิง ลาวกับเพื่อนร่วมงาน ถูกจัดวางบนพื้นฐานของความเป็นญาติเสมือน (Fictive Kin) และช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน เช่น สอนนวดและงานบริการลูกค้าแบ่งปันอาหารและขนมให้กำลังใจ เป็นต้น แต่ในทางกลับกันก็มีความขัดแย้ง และมีความเปลี่ยนแปลงภายในความสัมพันธ์ทางสังคมเหล่านั้น คือ มีทั้งการนิทาอิจฉา การทะเลาะกัน การเอาไรต์เอาเปรียบ และการแสวงหาผลประโยชน์ และเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น จะพยายามประสานความสัมพันธ์ระหว่างกันอีกครั้ง

3. ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.17 และค่า S.D. = 1.01) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมการย้ายถิ่นเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสภาพสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ ลาภานันท์ (2549 : 1 - 33) ได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าผู้หญิงมักมีภาระต้อง สนับสนุนการเงินแก่ครอบครัวในเมืองไทยความล้าที่จะสื่อสารความรับผิดชอบดังกล่าวกับสามี มักเป็นเหตุที่สร้างความกดดันให้กับผู้หญิงแต่ถึงอย่างไรผู้หญิงเหล่านี้ก็จะไม่ละทิ้งความรับผิดชอบต่อครอบครัวในเมืองไทยการส่งเงินกลับ ทำให้ครอบครัวสามารถไถ่ถอนหนี้สินรวมทั้งใช้เป็น ทุนการศึกษาของบุตรหรือสมาชิกอื่น บางครอบครัวใช้ซ่อมแซมสร้างบ้าน จนได้รับความ สะดวกสบายในการดำรงชีพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของบัวพันธ์ พรหมพักพิง (2548 : 42) ได้กล่าวถึงหญิงไทยแต่งงานกับชาวต่างชาติก่อให้เกิดค่านิยมใหม่ในสังคมไทยขึ้น นั่นคือ ค่านิยมในการเลือกคู่ครองของหญิงไทยในยุคปัจจุบันใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจปรากฏว่าเลือกเพราะฝ่ายชายมีฐานะร่ำรวยติดอันดับที่ 1 รองลงมา คือการศึกษา อาชีพ หน้าที่า มีอารมณ์ขัน ไม่มีพี่น้องหลายคน เป็นต้น ส่วนความรักติดอันดับที่ 9 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยพล พลเยี่ยม (2542 : 52) ได้กล่าวถึงสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อสังคมชนบทโดยตรง ก็คือ หญิงที่แต่งงานกับสามีชาวต่างชาติแล้วต้องเดินทางไปอยู่กับสามีที่ต่างประเทศเป็นเวลานานนาน ก็มักจะพบกับความคิดถึงบ้าน ความห่างเหินกับเครือญาติการขาดแคลนที่จะปรับทุกข์หรือปรึกษาปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าเป็นกรณีที่หญิงไทยและชายต่างชาติมาตั้งหลักแหล่งอาศัยอยู่ในเมืองไทยความห่างเหินก็จะลดน้อยลงไป

4. ด้านสภาพเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (มีผลเฉลี่ยรวม = 4.17 และค่า S.D. = 0.57) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมอัตราเงินเดือนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ทำให้คนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่เคลื่อนย้ายออก เพื่อแสวงหาโอกาสในการทำงานที่มีผลตอบแทนสูงกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ Constable (2005 : 55) ได้ศึกษาการสมรสข้ามวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจแต่งงานกับผู้ชายที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า เพราะการสมรสข้ามวัฒนธรรมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงและครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นและมีการเลื่อนชั้นทางสังคมที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Guri Tyldum and Marianne Tveit (2008 : 34) ได้ศึกษาการสมรสข้ามวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า การสมรสข้ามวัฒนธรรมอาจไม่ได้นำมาซึ่งสถานะทางเศรษฐกิจและความ

เป็นอยู่ที่ดีขึ้นทุกครัวเรือน โดยบางครัวเรือนผู้หญิงไม่มีอำนาจในการใช้จ่าย ไม่มีรายได้แต่การตัดสินใจต้องขึ้นกับสามีชาวตะวันตกเท่านั้นจึงทำให้เกิด ความยากลำบากในการใช้ชีวิต

5. ด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีผลเฉลี่ยรวม = 3.12 และค่า S.D. = 0.66) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมวัฒนธรรมคล้าย ๆ กัน แต่อยู่ในสภาพสังคมที่ดีกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงมณี นารีนุช (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการย้ายถิ่นและการแต่งงานข้ามชาติของหญิงลาวกับชายไทย : กรณีศึกษาพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้หญิงลาวตัดสินใจแต่งงาน กับชายไทย คือ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ให้ได้ประกอบธุรกิจ ต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าว ทั้งนี้เพราะหญิงลาวในสถานะคนต่างด้าวไม่สามารถประกอบธุรกิจใด ๆ ได้ ดังนั้นจึงต้องการหาชายไทยเป็นสามี เพื่อจดทะเบียนประกอบธุรกิจให้กับหญิงลาว อีกทั้งยังต้องการให้สามีเลี้ยงดู เนื่องจากสามีมีอาชีพมีธุรกิจมีรายได้ที่ มั่นคง เพื่อให้มีชีวิตที่ดีตามแบบอย่างหญิงลาวแต่งงานกับชายไทย และปัจจัยด้านความรักและความเป็นครอบครัว ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ทางเลือกในการประกอบอาชีพในประเทศไทยมีอย่างจำกัด และรายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอต่อความต้องการ การถูกตีตราจากสังคมของผู้หญิงที่ผ่านการมีครอบครัวมาแล้วเป็นผู้หญิงไม่ดีปัจจัยความปลอดภัยในการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยและเครือข่ายการแต่งงานข้ามชาติซึ่งมีบทบาทเป็นบุคคลตัวอย่างความสำเร็จของการมีสามีเป็นคนไทย สนับสนุนให้เกิดการพบปะและสร้างความสัมพันธ์กับชายไทย ดำรงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และเป็นเพื่อนคู่คิดให้คำปรึกษา ตลอดจนรับฟังความทุกข์ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ชัย ลือ ปายีจั่วลือมัว (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการแต่งงานข้ามชาติระหว่างม้งในลาวและในสหรัฐอเมริกา: ความหมายและกระบวนการ ผลการศึกษาพบว่า การแต่งงานที่เกิดขึ้นท่ามกลางความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ระหว่างตั้งในประเทศลาวและสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ หลังจากชาวม้งได้อพยพ จากประเทศลาวไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในสหรัฐอเมริกาเป็นเวลานานกว่าสามทศวรรษ กับพวกเขาอยู่ในบริบทของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เจริญกว่าชาวม้งในประเทศลาวที่อาศัย อยู่ในประเทศด้อยพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้สังคมได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การตัดสินใจเลือกแต่งงานกับชาวต่างชาติ และรับรู้ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตคู่กับสามีหรือภรรยาชาวต่างชาติ และยังเป็นเงื่อนไขทางสังคมที่ทำให้ต้องตัดสินใจใช้ชีวิตคู่กับชาวต่างชาติ มีมากกว่าสิ่งที่สังคมเข้าใจ จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในการเปิดมุมมองที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ ทำให้ทราบถึงคุณค่าที่ซ่อนอยู่มากกว่า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย เจาะจงเฉพาะพื้นที่

2. ควรศึกษาการย้ายถิ่นข้ามชาติของคนไทยที่แต่งงานกับคนมาเลเซีย เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ
3. ควรศึกษาสภาพชีวิตการสมรสและแนวทางการปรับตัวในการแต่งงานข้ามชาติ
4. ศึกษาสภาพวิถีชีวิตบุตรหลานที่เกิดจากครอบครัวสองวัฒนธรรมแนวโน้มลักษณะครอบครัวอัน เกิดจากการสมรสข้ามวัฒนธรรมในอนาคต

บรรณานุกรม

- ขวัญชนก สันฐาน. (2554). *กระบวนการย้ายถิ่นของหญิงอาเซียนพหุวัฒนธรรมในชนบทอีสาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการสังคมพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์ไชยลือ ปายีจั่วลือมัว. (2556). *การแต่งงานข้ามชาติระหว่างม้งในลาวและในสหรัฐอเมริกา: ความหมายและกระบวนการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาชาติพันธุ์สัมพันธ์และการพัฒนา.
- ชัยพล พลเยี่ยม. (2542). *วิถีชีวิตของหญิงชนบทอีสานที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ: ศึกษากรณี จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สาขาวิชาไทยศึกษา.
- ดวงมณี นารีนุช. (2559). *ความรักหรือเงินตรา : การแต่งงานข้ามชาติของหญิงลาวกับชายไทยในพื้นที่ชายแดน*. *วารสารศิลปศาสตร์*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 13(2), 166-190
- ดุขฎี อายุวัฒน์ และคณะ. (2553). *เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของครัวเรือนผู้หญิงที่สมรสข้ามวัฒนธรรมในชนบทอีสาน*. *วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
- บัวพันธ์ พรหมพักพิง. (2548). *ความอยู่ดีมีสุข : แนวคิดและประเด็นศึกษาวิจัย*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 23(2), 1-31.
- พัชรินทร์ ลาภานันท์. (2560). *การแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงอีสานกับความเป็นชายในสังคมปิตาธิปไตย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- วรรณพร ปันทะเลศ. (2555). *ผู้หญิงลาวที่ทำงานร้านอาหารโอเคในประเทศไทย: การย้ายถิ่นและการใช้ชีวิตข้ามแดน*. เอกสารประกอบการประชุมเครือข่ายวิชาการบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช และคณะ. (2542). *การย้ายถิ่นข้ามชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก : ปัญหาและแนวโน้ม*. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Constable, N. (2005). *Introduction: Cross-border marriage, gendered mobility, and global hyper gamy*. In: Constable, N. editor. *Cross – border marriage: Gender and mobility in transnational Asia*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Guri Tyldum, Marianne Tveit. (2008). *Someone who care: A study of Vulnerability and risk in marriage migration from Russia and Thailand to Norway. 1st ed.* Norway: Norwegian Ministry of Labor and Social Inclusion.

Sassen, Saskia. (2000X). "Women's Burden: Counter-geographies of globalization and the feminization of survival." *Journal of International Affairs* 53(2), 503-524.